

KECSKEMÉTI LAPOK

Előfizetési díj: Egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr., negyed évre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 12 kr.
Hirdetmények jutányosan számíttatnak. — Nyilvántartási közlemény soronként 30 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Politikai és társadalmi hetilap.

Szerkesztőség: V., Klapka-útcza 162. Telefon sz. 106.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal: III., Jókai-útcza 186. Telefon sz. 81.
hová az előfizetések, hirdetések és a lap-szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Ivóvizeink kérdéséhez.

Hosszú idő előtt élénk hírlapi discussio tárgyát képezte, hogy városunk fertőzött talaja következtében, a városban készített kútak legnagyobb része sokféle betegségeknek csiráját képezi.

Ugy a tapasztalás, mint az eszközölt vegyelemzések igazolták ezen föltevést s megindult a mozgalom, hogy a város minél egészségesebb ivóvízzel láttassék el.

Tény, hogy a fúrott kútak alkalmazása a viszonyokon némileg változtatott, de még mindig igen nagy számban vannak nyitott kútak, melyek úgy a talaj-átszűrőremlés, mint botrányos rendtelenségek következtében alig engednek reményt arra, hogy könnyű szerrel ezen viszonyokon változtassunk.

Ily körülmények között egypár vállalkozó szellemű egyén, — a kik városunk haladását ép úgy, mint a közönség érdekét szívükön viselik, — egy nagy eszmével lépett föl, hogy úgy közegészségügyi, mint szépészeti és gazdasági szempontból a *vízvezetékrendszert* mielőbb létesíteni kell.

A városi vízvezeték eszméje a közönség körében kellő méltánylásra talált s az alakult szervező bizottság az előmunkálatokat is elkészítvén, támogatásért a törvényhatósághoz folyamodott.

Hogy mily kicsinyes indokok hátráltatták mindeddig a dolog további fejlődését s a szervezők erélye mint tört meg a hatóság közönyén, arról jobb ez alkalommal nem szólnunk; de igenis kötelességünk fölhipni a közönség figyelmét, hogy a vízvezeték létesítésének ügyét

elaludni ne hagyja annyival inkább, mert mint értesülünk, a kormányhatóság által újabb intelemben részesült közönségünk, hogy az ivóvizek tisztántartására és a városi kútrendszerre minél nagyobb gondot fordítson a hatóság.

Ugy áll ugyanis a dolog, hogy a budapesti m. kir. belügyminiszteri bakteriologiai és egészségügyi intézet folyó évi január hó 28-án városunk leginkább használt 16 kútjának vizét elemezvén, azt constatálta, hogy a kútak vizében a szerves anyagok nagy mértékben találhatók, különösen a Nagy Sándor-féle kút vize határozottan ártalmas. A salétromsav a Nagy Sándor-féle kút, a homoki ásott kút, a kistemplomtéri kút, a mezeikapubeli ásott kút, a halasi-kapubeli kút, máriavárosi ásott kút, a Honvéd kút és a Kaszap-féle felső kút vizében tulságosan megsaporodott.

Az összes szilárd alkatrészeknek a homoki ásott kút, mezeikapubeli kút, kistemplomtéri, dob-utcza, mindkét Kaszap-féle kút, a halasi-kapubeli, barátok melletti, Nagy Sándor-féle, honvéd- és fecske-utcza kútak vizeiben a megengedett határon túli mennyiségben való jelenlétét, részben a nagyobb mennyiségű kénsavas-sók, részben pedig a chlorsók megsaporításának tulajdoníthatni. A chlor csak a budai-utcza fúrott, a máriavárosi fúrott és csongrádi-utcza fúrott kútakban kevés, másutt mindenütt nagy mennyiségben található, sőt ammoniák is nagy mértékben beszennyezte már a kútak vizét.

Ez utóbbi jelenség különösen igazolja, hogy évezredes városunk általaja minden-

féle piszok által teljesen megfertőzve, kiszámíthatlan veszedelemnek, járványos betegségnek alapját képezi.

Ez új ok arra, hogy a kiknek kezébe tétetett le a lakosság érdeke és egészségügyének védelme, a lehető legmesszebb menő intézkedéseket tegyék meg addig, míg kisebb áldozatokkal a nagyobb veszedelmeknek elejét vehetik.

Éppen azért a legcélravezetőbb eszköznek az általános vízvezeték és csatornázásnak mielőbbi fogantatását égető szükségnek tartjuk.

Tanulmányozza a hatóság a vízvezeték ügyét s ha azt kivihetőnek találja, a már szerzett tanulmányok figyelembe vételével lépjen összeköttetésbe a vízvezeték berendezésre alakult vízműtársasággal s valósítsa a közönség régi óhaját, hogy városunk egészséges, könnyen hozzáférhető tiszta ivóvízzel mielőbb elláttassék.

Politikai szemle.

Az országgyűlés képviselőháza letárgyalta az igazságügyminiszterium költségvetését és áttért a pénzügyminiszteriuméra. Az igazságügyi vita során érdekes tudományos szóharcz fejlődött ki egyfelől Erdélyi Sándor igazságügyminiszter és Plósz Sándor államtitkár, másfelől Emmer Kornél, volt kuriai bíró között. Emmer kifejtette tudományos meggyőződését az igazságügyi reformok körül, melyek nem mindenben egyeznek meg a miniszteriuméval. Minthogy az igazságügy nem tekintett sohasem olyan pártkérdésnek, mely a pártok létalapját képezné; ezt a tudományos nézeteltérést és vitát mindenki természetesen fogja találni. Természetes ez annál inkább, mert a tisztelt ellenzék puskapora az ilyen tudományos kérdések körül, a melyek-

A KECSKEMÉTI LAPOK TÁRCAZÁJ.

Madár az agyon.

A tél közepén komolyra fordult az öreg báró betegsége s az orvosok lemondtak róla. Megfogyott, megsápadt, mint a pusztuló fűz, csak a szemében ragyogott lázas lobogással az örök fiatalság tüze.

Napokról lehet már csak szó — mondta az egyetlen híres tanára, nyugodt, lágy hangján, melylyel olyan finoman tudta palástolni korával, tudományával járó mélységes közönyét. Legyen elkészülve a legrosszabbra, méltóságos asszonyom.

A méltóságos asszony — a vidéki szintársulat egykori pacsirtája, kire olyan kevéssé illet az a komoly, ünnepléses czim — elgondolkozott azon a „legrosszabb” eseten, mely bizonyára határátköztől lesz életében, akár a szenvedések folytatása, akár a megnyugvás következik utána. Hogy e kettőn kívül még más is: a boldog szerelem korszaka is jöhet, arra nem mert gondolni, mert elnyomta reményeit a lelkiismeret szava.

Nem! nem gondolok olyan boldogságra, melyet a férjem halálával érhetnek el. Emelt fővel akarok annak a hitvány embernek, egyetlen ellenségemnek a szemébe nézni.

Ez az egyetlen ellenség a férje unokaöccse volt. Magas, szikár ember keselyűorral s szintelen ajkain azzal az örökös, gúnyos mosollyal, mely mindannyiszor az eczetágyat juttatja eszünkbe. Mikor beszélt, azt

képzelte az ember, hogy egy üres, dohos pinczéből kiabál fel hozzá valaki. Már korán reggel talált rá alkalmat, hogy bosszantsa a „primadonnát.”

Beszéltem a tanárral.

Én is.

Tehát akkor hallotta a jó hirt.

Fájdalom, nekem az orvos rossz hirt mondott.

Azaz, hogy önnek báróné épen ez a jó hír. A bárónak már csak napjai vannak hátra. Ön felszabaduls korlátlan ura lesz a vagyonnak.

Nem csudálom, hogy ön csak a vagyronról tud beszélni, minden gondolata e körül forog.

Ellenben az ön gondolatai a jegyző urat is felkeresik.

Báró! ne fárasztssa magát azzal, hogy mindenáron keseríteni akarja az életemet. Sokkal kevesebbre becülöm önt, semhogy gyűlöletet tudna bennem kelteni.

Oh ments Isten, hogy ez lenne a célom. Sőt mint alázatos, szegény atyafi, magas kegyeibe ajánlom magamat.

Ilyenkor a báróné szobájába futott s keservesen kisírta magát. A férjéhez nem fordulhatott oltalomért, mert nem akarta családi viszályokkal keseríteni. Visszagondolt azokra a boldog időkre, mikor a maga ura volt, mikor senki sem merészelte sérteni és gyanusítani. Azok voltak a jó idők!

Imádkozta a virágokat, a jegyző úr fehér szegfűt s imádkozta a tapsot, mely igaz, vidéki ellkesedéssel zúgott fel, valahányszor elcsiceregte pacsirtakedvvel, pacsirtahangon kedvenc dalát:

A boldogság volt szülőanyám,
A nap sugára
Bölcsőm havába!
Szerelmesen simult reám!

Akkor kezdődtek el a szenvedései, mikor a szelid szegfűket először váltotta fel egy selyemtartós, hatalmas orchideacsokor s először kopogtatott be szegényes lakásán az öreg báró. Eleinte hidegen fogadta ezt a magasrangú és korú udvarlót, de az öreg úr olyan tisztelettel s olyan atyai jósággal beszélt vele, hogy utóbb is megszerette ragaszkodó, gyermeki szeretettel. A hogy súlyosbodott az anyja betegsége, a hogy nőtt a nyomor és a gond s a hogy sűrűbbé vált az orchidea csokor, úgy maradtak el a fehér szegfűk, a jegyző úr látogatásai és a pacsirtaboldogság.

Azután — egy kései őszi napon — karikagyűrűvel fehér ujján elbucszott a „társaságtól”. Nyakába borult sorra mindenkinek a kövér direktortól kezdve a tipegő, sovány kóristánéig. A „kedélyes apa” szeméit törülgette; a termetes komika, ez a hajdani diadalok hátramaradt húshalmaza, minden tartózkodás nélkül öntötte könyeit a csikos harisnyára, mit a próbákon szokott kötögetni unokái számára.

Ha megunod majd a gazdagságot Madár, gyere vissza hozzánk, tárt karokkal fogadunk.

Az intrikus — mint rendesen — szavalni kezdett: Igen! a fészek lágy öle reád epedve vár. Ha visszatérsz-e majd belé, te hűtlen kis madár! (A vers rossz volt, de a Madár gyönyörűnek találta).

hez sok tanulás és tudás, nem pedig nagyhangú frázis szükséges, igen fogyatékos. A kormánypártra hárul tehát e tekintetben az ellenzék kötelessége is, tudniillik a tárgyi-lagos kritika.

Polónyi azonban rögtön másképp fogta fel a dolgot, mert szerintem Emmer Kornélnak ilyen véleményeltérés mellett az ellenzéken van a helye. Sőt az ellenzéki lapok mindjárt a szabadelvű párt meghasonlásáról és bomladoszásáról zengették örömhíreket. Az persze egészen más az ellenzék szemében, hogy például az esküdtszékek kérdésében Polónyi egészen más nézeten van, mint párthive Visontai, a mint ezt a vita során szépen kifejtették.

Budapest erzsébetvárosi kerületében nagyban folyik a korteskedés. A régi városi klikk újra Morzsányit akarja megválasztani, de tekintélyes párt küzd ellene.

Ausztriában lezajlottak a képviselőválasztások, a minek következtében jelentékenyen megszaporodnak a reichstáthban az antiszemiták, szociálisták és a mindenféle reakzionárius pártok. Vér is folyt a választások alatt, még pedig sokkal több, mint Magyarországon a képviselő választások alkalmával. A katonaság és csendőrség ugyancsak kénytelen volt fegyvert használni, mert a népet hallatlanul felizgették. Galiciában például a nép egy tartományi biztost is agyonvert. Hej, pedig az osztrák lapok de gyaláztak bennünket választási küzdelmeink miatt s íme most kitűnt, hogy a művelt és higgadt (!) osztrákok még olyanabbak. Az az érdekes azután, hogy mikor a magyar lapok ezt szemérettel vetették az osztrákoknak, ők ezt belügyeikbe való avatkozásnak nyilvánították. Hát ilyen furcsa mértékük van az osztrákoknak.

A görög kormány a hatalmak egyértelmű határozataival szemben mindenféle kibúvókat keres. Így például azt kívánja, hogy Kréta lakosságát szavazzassák meg arra nézve, Török- vagy Görögországhoz kíván-e inkább tartozni? Természetes, hogy ezt a hatalmak nem teszik, mert ez egyértelmű volna a török birodalom feldarabolásával és egyéb államokra is furcsa következményekkel járna ennek az elvnek elfogadása. Így például, ha az íreket, vagy a lengyeleket, avagy a mi oláhjainkat megszavazzatnák, hogy hová akarnak tartozni, bizony furcsa világ lenne Európában.

A szultán készségesen beleegyezett, hogy Kréta szigete autonómiát kapjon. Ennek folytán a nagyhatalmak, a mint Hanoteaux francia külügyminiszter a francia kamarában kijelentette, megegyeztek, hogy a görög csapatoknak el kell vonulniok Krétáról, minden

nagyhatalom 5—600 emberből álló csapatot küld a sziget megszállására és a rend fenntartására s ha Görögország a hatalmaknak nem enged, szigorú ostromzár alá veszik a szigetet és esetleg a görög szárazföldet is. Így hát a görög nagyzásnak csakhamar vége lesz és esetleg a törökkel, a ki ugyancsak mozgósít, háborúba keveredik. *Spectator.*

Márczius 15-dikének megünneplése.

A márcziusi nagy napoknak emléke s ennek kapcsán a szabadság hajnalának földerengése — mely egyszermind az új Magyarország születés napja is, — kedves történelmi emlékként él a magyarság szívében s évről-évre mind nagyobb hódítást téve, a nemzet egész zömét testvéries ünneplésben egyesíti.

Nálunk Kecskeméten is, hol sok ideig egy párt politikai tőkét csinált a szabadság, egyenlőség cultusából, lassanként uralkodóvá lett az az eszme, hogy 1848 márcziusának megünneplése nem lehet egy párté, sem a pártoké, hanem az egész nemzet lelkesedése, hazafias munkája teremti meg a szabadság eszméjét, nem egyes osztályok, sem felekezetek, hanem az egész nemzet áldozatkészsége adott testet az igének, mely a törvény előtti egyenlőség, politikai szabadság, a magyarság testvéries egyetértése és hazafias lelkesedésével küzdött meg s zsarnoksággal s szerezte meg az egész világ becsülését.

Éppen azért midőn immár a szabadság első hajnalának félszázados emlékűnnepe készülünk a jövő évben, tiszteljük egymásban az igazi magyart azzal is, hogy ezt a nagy ünnepet üljük meg közösen mindnyájan, mint egy hazának fiai, mint édes testvérek, a kik szívvél, lélekkel óhajtjuk édes hazánk boldogulását. Ne rendezze azt egy párt, hanem maga a hatóság vegye kezeibe az ügyet s a lakosság minden rétegének belevonásával egy nagy, közös nemzeti ünnepé avassa föl márczius idusának emléknapját.

Egyébként az idén lefolyt ünnepélyekről a következőkben számolunk be:

Ha külső nyilvánulásban nem is, de bensőség, igaz hazafias érzés dolgában a legszebb ünnepélyességek közé tartozik a szabadelvű kör márczius 15 diki ünnepélye, melyen mintegy 100-an vettek részt, köztük városunk színe, java, intelligentiánk zöme.

Különös érdekességet kölcsönözött a szabadelvű kör ezen ünnepélyességének az a körülmény, hogy hosszas idő óta először a szabadelvű eszmék diadalra jutásával saját szeretett

országgyűlési képviselője, dr. Nagy Mihály úr volt az ünnepi szónok.

Az első felköszöntőt a legalkotmányosabb király és fenséges családjára Szabó József úr, a szabadelvű kör érdemes elnöke mondotta, a kinek rövid, de szívhez szóló beszédjét a jelenlevők állva hallgatták meg s annak befejezésével egy szívvél lélekkel hangoztatták: Éljen a király!

Az eljenzés lecsillapodásával dr. Nagy Mihály országgyűlési képviselő úr állott föl s a következő, mindvégig feszült figyelemmel hallgatott, nagy szóközi erővel és lelkesedéssel elmondott beszédet tartotta:

Mélyen tisztelt Uraim!

Félve, remegve szállalok meg, mivel érzem, hogy azon, majdnem 20 év óta évenként elmondott ragyogó, magas szárnyalású szónoklat után, melyet nagyságos és főtisztelendő Bogyó Pál apátplébános úr a szabadelvű-kör mai ünnepén elmondani szokott, — az én beszédem csak halvány viszhangja leend ünnepünknek. S ha mégis szólok, teszem ezt azon reményben, hogy azon magasztos eszmék, melyek a mai napon lelkünket eltöltik, kevésbbé fényes szónoklat mellett is általános lelkesedést keltenek a hazafias szívekben.

Hogy a mai ünnep fontosságát és nagybensőségét vázolhassam, sziveskedjenek az emlékezet fonalán velem egy kissé a mult eseményeire visszatekinteni.

Köztudomású dolog, hogy hazánkban 1848 előtt rendi alkotmány volt, mely kiváltság elnyomta a népet s oly közjogi korlátokkal választotta el egymástól, mintha a hazában élő népek nem is volnának egy nemzet tagjai.

A kiváltságos osztályoké, vagyis nemeseké volt minden haszon és jog, a nemesuralkodik közjogi téren, rideg önkénnyel bíráskodik milliók felett; az elnyomott népek sem politikai, sem magánjogi hatásköre nincs, — egyedüli osztályrésze: munka és teher, mely roskadozó vállait már-már összenyomja. Ily helyzetben a szegény nép tudatlanságba, fásultságba esik, nyomora nő, s lelke mindinkább elborul, elvadul. Fokozza e szomorú jelenséget még az is, hogy a kiváltságos nemesi osztály magához ragadja a törvényhozást is s csak oly törvényeket alkot, melyek érdekeinek megfelelnek, a nép nem folyhat be a törvényhozásba, ki volt zárva a földbirtok szerzésétől is, mert törvényt hoztak arra, hogy a nép, vagyis a nem nemes — nem vehet földbirtokot, helyéről el nem költözködhetik, s nem örökölhet ingatlan vagyont.

Ez a ridegség a néppel szemben nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában általános volt, kiváltságaikhoz épügy ragaszkodtak

Madár, Madárka! ez volt az ő kényeztető neve a társulatban. Olyan, mint a madár az ágon — mondta egyszer Svadák, a nyurga tenorista s attól fogva rajta maradt ez a név, melynél találobbat úgy sem adhattak volna rá. Így hívta az öreg báró is, ki vidám, édes dalaiért s napsugaras jókedvéért vette el. Nem kívánt mást tőle, csak hogy vidítsa fel az ő egyhangú életét. És a Madár öt keserves, nehéz éven keresztül dalolt, csicseregett mosolygó ajakkal, vergődő szívvél. A nyomortól és inségtől mentette meg öreg barátja s ő ezt becsületes igyekezettel hálálta meg neki.

Sokáig váratott ma magára az én kis Madaram.

Elaludtam, azért olyan vörösek a szemeim. S ekkor dalolni, trillázni kezdett vidáman, kaczagva, hogy a betegszobában minden ragyogni látszott. Mosolyogtak, nevettek a komoly angolmetszetek a sötétkék falon, mosolyogtak az orvoságos üvegek és mosolygott maga a nagy beteg is, boldog, elégedett mosolylyal.

Magával a napsugár száll be a szobába. Nem érzem semmi bajomat, ha mellettem van.

És a báró csakugyan nem érezte semmi baját, olyan boldog volt, mint egy elsőnapos férj, a ki a nászutra indul. Pedig az a hosszú út, a melyre ő most készült, nem az élet örömei felé, hanem a sírbolthoz vezetett.

Egy napfényes februári reggelen a tanár kihívta a bárónét a betegszobából s jelentős mosolylyal ennyit mondott neki: *ma.*

A madár elhalványodott, nehéz sóhajjal

borult az asztalra s üde rózsás arcán lassan pergett alá a könny.

Hallotta báróné? hangzott az unokaöcs recsegő hangja, a mint az orvos eltávozott. Hallotta? *Ma!* Én is azt mondom önnek: *ma!* Ma mi is leszámolunk. Ön behálózta ezt az öreg embert, elvétette magát vele s betolakodott a mi családunkba, abba a családba, melynek sorát én, az utolsó tag, tisztán zártam volna be, ha ön a végső pillanatban meg nem szentségteleníti közönséges nevével család-fánkat.

Évszázadokon át tiszta volt ez az ősi név s komédiásnők nem keveredtek bele soha. Az ön számítása világos volt: fiatalon özvegygyé lenni rengeteg vagyonnal s akkor hozzá menni az egykori kedveséhez. Szép számítás, de én is beleszólok. Tudja most már, miért nem öltem meg régen az ön volt szeretőjét? Azért, mert az utolsó órákra akartam azt fenntartani. Tegnap provokáltam a jegyzőt s ön ma kétszeresen özvegy lesz. Mikor az öreg odabenn halál tusáját vivja, gondoljon rá, hogy akkor röpiteni golyómat annak az embernek szívébe, kit ön második férjének szánt. Adieu!

Az ajtónál még visszafordult s gunyosan vetette oda: nos, melyikünk gyűlölete a hatalmasabb?

A Madár kábult fejjel, vergődő gondolat-türedékekkel állt egy pillanatig; azután elementáris erővel tört ki belőle hosszú mártyságának sokáig visszafojtott keserősége s mint egy felbőszített tigris rohant kifelé. Az ajtóban összetalálkozott az inással, a ki rémült arccal állt elébe.

Méltóságos asszony... a... báró... rosszul... kívánja...

A báróné habozott egy pillanatig, kétségbeesetten tördelte a kezét s azután hirtelen maga sem tudta, hogy az a perc jutott eszébe, mikor öt évvel ezelőtt öreg barátjának adta meg a döntő választ: Becsületes felesége leszek a sirig, hű és vidám!

A sir már csak egy lépésnyire van s most az utolsó perczen szegje meg esküjét! Hirtelen elhatározással bement a férjéhez. A beteg sápadtan, mozdulatlanul feküdt ágyán, de mikor a Madár belépett, derült mosolylyal nyújtotta felé finom, majdnem átlátszó kezeit.

Jöjjön csicseregje el a búcsúdalomat, kis Madaram.

Dalolni kezdett:

A boldogság volt szülőanyám...

S mialatt a csengő, tiszta hangok betöltötték a tágas szobát, a Madár visszafojtott kétségbeeséssel nézett ki az utcára, a szemközt levő szürke házra, a hol a jegyző lakott. Véletlenül vagy célzatosan, az ablakba fehér szegfű-csokor volt téve s szemei azon akadtak meg. A pacsirtaévek virágai!

Mi lelte Madárkám? nem olyan, mint máskor, pedig most lenne legnagyobb szükségem a jókedvére. Szomorúan mosolygott s ez a mosoly kegyetlen fájdalommal nyilallott a Madár szívébe. Összeszedte minden erejét s nem nézett többé az ablakra. De a beszéd megakadt egy időre s csak a tölgyfaóra ketyegése zavarta a csendet. A beteg elérzékenyedt; végiggondolta egész életét s úgy találta,

a francia, spanyol, olasz, német kiváltságos osztályok, a kik a jognélküli népet — a jobbagyokat — oly tömegnek tartották, a mely tömeg csak arra való, hogy a kiváltságos osztályok helyett dolgozzék, adót fizessen.

A hatalmas főpapok és nemesek közös érdekeik és céljaik keresztülvitele céljából kezdetben együtt működtek — a királyi hatalom növekvő befolyásával is dacoltak, azonban a királyi hatalom folyton fokozódó erősödése mindinkább előtérbe lépett s ekkor a főpapok és nemesek a fejedelemmel szöveteztek azért, hogy egyéni, illetve vallási érdekeiket és céljaikat keresztül vihessék, sőt szívesen elnézték ennek a nemzet létérdekeit veszélyeztető, sokszor alkotmányellenes törekvéseit is a várható jutalom fejében.

A hatalomért való versengésnek s különösen a fejedelmi és kiváltságos osztályok együttműködésének az lett az eredménye, hogy a királyi hatalom mindinkább megismosodik s a kiváltságos osztályok mindinkább annak sugaraiban sütkérezni vágnak; a magyar főurak Mária Terézia uralkodása alatt tömegesen tódulnak az udvar körébe, a hol ekkor már sok idegen nagyság volt s az osztrák légkörben elidegenednek a saját nemzetüktől s politikai jogait nem a nemzet védelmére, hanem nemzeti jogaink megcsorbítására használják fel, még a magyar nyelvet sem beszélik, családi tűzhelyeiken azt is ellenzik, hogy a nép a magyar nyelvet otthon használja; sőt addig vetemedtek, hogy a saját anyanyelvöket „czigánynyelvnek“ nevezték!

Csuda-e tehát, ha egyes magyar főurak és költők, meg a köznemesség és polgárság jobbjai vérző szívvel látták ezen nemzetellenes irányt s forró óhajtamadt lelkükben a nemzetet megvédező iránnyal szakítani, mert különben a nemzet végenyészetebe dül. Mindinkább erősebb és égetőbb lett a vágy a viszonyok megváltoztatása s a jobbagyság felszabadítása iránt, annál is inkább, mert az általános felszabadulásnak az európai helyzet kedvező volt.

A magyar nép tudta, hogy ezredéves alkotmánya a Corpus Jurisban van lefektetve, tudta, hogy Magyarország mindig független ország volt, csak időt, alkalmat várt tehát arra, hogy teljes nemzeti jogait visszazerezze.

Kedvező alkalom nyílt erre az általános európai helyzetben, különösen a párisi forradalom kiütése alkalmából, melynek főjellemonása, célja volt a népjogok biztosítása. Ettől a naptól kezdve a magyar nemzeti eszme kifejlése, az alkotmányos kérdések fölvetése és a szellemi élet fokozása volt a jelszó széles e hazában!

nogy neki csak az alkonya volt boldog s ezt a Madárnak köszönhettem.

Becsületesen megtartotta szavát ki-sikém, hű, vidám feleségem volt, alkonyomnak egyetlen sugára. Áldja meg érte az Isten. Találja fel utánam azt a boldogságot, a mit én nem nyújthattam önnek. Derüljön fel a maga szívének sugára is; megérdemli.

Nehéz, tompa robajjal közeledett egy kocsi az utcán.

Dalolja el most még egyszer, utoljára a boldogság dalát, ez kísérelje el a lelkemet.

A Madár kinyitotta ajkait, de hang nem jött belőlük. Künn megállt a kocsi a szürke ház előtt, benn a szomorú háloszobában a halál angyala bontogatta szárnyait. A kocsi-ból lassan emelkedt ki egy életlen testet. A Madár látta ezt és látta a férje halálküszölemtől vonagló arcát. Nem érzett már semmi fájdalmat, csak fáradságot; gondolatban szünetlen egyformasággal ismételtette: hű, vidám felesége leszek a sirig! Igen, csak egy pillanatrai erőfeszítés még s akkor föltette mártyréletére a koronát.

Dalolni kezdett s a mint dalára elsimultak a beteg vonásai, úgy borult el az ő megkínzott lelke s gyúlt ki tágranyított szemében a téboly tüze. A ragyogó februári reggel csendjében tisztán csendült fel a régi dal:

A boldogság volt szülőanyám
A nap sugára
Bölcsöm havába
Szerelmesen simult reám.

Katona Ernő.

A nemzeti önállóság előharcosai lankadatlanul küzdenek a rendi előjogok megszüntetése, különösen pedig Ausztriának azon törekvése ellen, hogy Magyarországot Ausztriába beolvassza; a magyarok részén volt törvény és százados gyakorlat s a felszabadulás iránti vágy ellenállhatatlanul tör ki a napi sajtóban s keblekben egyaránt. S megindul a szellemi harc az ösiség eltörlése, a jobbagyság felszabadítása, a szabad sajtó behozatala s különösen az alkotmány teljes visszaállítása iránt, mely szellemi harc óriása az ékesen szóló, lánglelkű Kossuth Lajos volt.

Nincs a történelemben nemzet, melynek felvilágosításán, sorsán oly mérhetlen befolyást gyakorolt volna a sajtó, mint a magyar népében; a sajtó őlt és teremtett; megölte a régi rendi alkotmányt, felrázta a nemességet tespedéséből, s nemes felhevülésében kevés conservatív főúr ellenzése dacára önként mondtott le eddigi kiváltságos jogairól, a magyar nemesség a socialis reformerek táborába lépett s bevitték a nép millióit az alkotmány sánczai közé! A százados elnyomatás keservei, az osztrák beolvasztási törekvés felrázta lethargikus álmából a nemzetet s tudatára ébredt szellemi és anyagi erejének s mert a szabadság, testvériség, egyenlőség magasztos eszméinek fuvalma, éltető lehellete Francia, Olasz, Németország felől ébresztőleg lengett felé, e bűvös hatás alatt 1848. márczius 15-én lánglelkű költőnk, Petőfi Sándor, szíveket és veséket átjáró „Talra magyar“-jának hatása, s Kossuth Lajos gyújtó beszéde után kimondják a sajtószabadságot, a felelős magyar miniszteriumot, szóval szabadságot, testvériséget, egyenlőséget! Örömmámorban úszik a magyar nép apraja, nagyja, hogy is ne: hiszen a népek történetében hallatlan diadal volt ez, mert egy csepp vérontás nélkül érte el azt, a mit más nemzetek csak vérfürdők, tengernyi vérontással tudtak kivívni!

Majd szónok ragyogó szavakkal vázolván a nemzet dicsőséges küzdelmét s bukásának okait, a következőkép végezte nagy hatású beszédjét:

A fenkölt lelkű, nemes szívű fejedelem, Ferenc József első utazása a hazában 1852-ben és második utazása nevével 1857-ben egy új és boldogabb aerának lett bölcsője, számos politikai fogoly nyert amnestiát s az emigránsok is kevés kivétellel; a mindenható áldott királynéknak egy védanygyalt adott a magyaroknak. Andrassy Gyulában és Deák Ferenczben pedig bölcs államférfiakat, kik a nemzetet a koronával 1867-ben kibékítették. 1867 február 17-én megkapták a felelős magyar miniszteriumot, a magyar király 1867-ben megkoronázta magát Budapesten s százezer aranyat a korona ajándékát a magyar honvédek özvegyei és árvái felsegélésére ajánlotta föl. A király annyi szerencsétlenség és csalódás, megpróbáltatás után egyezésre lépett a magyar nemzettel s azóta mint alkotmányunkhoz valóságos kegyelettel ragaszkodó bölcs uralkodó élvezi a hűséges magyar nép szeretetét!

A szabadság testvérré tette a népeket, mert nem a mult század véres lobogójával rohant tul a határon, hanem a béke olaját nyújtotta kezével! A nép millióit 1848 márczius 15-ike vette fel az alkotmány sánczaiba s megteremtette a magyar nemzeti szellem kifejlésété utáni vágyát!

Jusson eszünkbe, vessük szíveinkbe, hogy a szabadsági jogok a nemzetek fáklafénye, mely fénynél derenghet csak a jólét és szeretet, a szabadságjogok nem egyes osztály, felekezet, vagy politikai párt tulajdona, hanem minden emberi lényé, egyformán joga van ehhez minden lénynek, a ki embernek — anyától született!

Jusson eszünkbe, hogy csak az a nép lehet boldog és hatalmas, a mely nép rajong veleszületett jogaiért, csak az a nemzet lehet igazán boldog, mely a koronával egyetértve, szeretetben egybe olvadva a szabadságjogokért rajong s ha kell, élni és meghalni is tud értük!

Ujitsuk fel e szent érzelmeket márczius 15-én, ünnepeljük áhitattal, lebegjen szemünk előtt az önvédelmi harcban elesett dicső nagyjaink példája, forró, önzetlen hazaszeretete; tanuljunk tőlük szeretni, csudálni a hazát, azt a földet, melynek minden egyes göröngye hazafiúi vérről van megszentelve, imádkozzunk a költővel „Hazádnak rendületlenül, légy hive

oh magyar, bölcsőd az s majdan sirod is, mely ápol s eltakar!“

Ezen nagy hatást keltett beszéd után Laukó Károly ev. lelkész úr, a töle megszóktott ragyogó szónoki hévvel méltatván a szabadság első hajnalának emléknapiját, mely érzéssel áthatott beszédében indítványozta, hogy a nagy napoknak jövő 1898-dik évben leendő felszázadéves emlékünnepe ne legyen sem pártok, sem felekezetek, a nemzet egy töredékének ünnepe, ne legyen oly emléknapi, mely külön-külön tartva, az egyenlőtlen és testvérietlenséget documentálja, hanem mivel a szabadság, egyenlőség és testvériség az egész nemzet egyetemének hazafias dicsőséggel vívott küzdelmének eredménye, ülje meg városunk közönsége együttesen, egy szívvel lélekkel, legyen az a város összes lakosságának közös ünnepe, melyben a vezető szerepet a városi hatóság vigye.

Dr. Szeles József úr méltányolva az előtte szóló indítványát, üríti poharát a szabadelvű eszmék diadalára.

Szólt még Zombory László tiszti főügyész úr, a ki lelke egész hevével és igaz bensőséggel méltatja a nagy nemzeti ünnepek jelentőségét, dicsőíti a szabadság nagy vívmányait, az egyenlőséget, testvériséget s emeli poharát a magyar nemzet fölvirágzására.

A lelkesült közönség csak az éjféle órákban oszlott szét.

Az élet rokkján a fonál mind tovább pereg-pereg, mulnak az évek s szállnak sebesen; évre év jön, mig végre elérkezik egy fényes időpont, egy felszázad, melyet méltóképen fog jövőre megünnepelni a magyar.

Nagy idő, szép idő!

Szabad lón a magyar s szabad a hazája, szabad lón a nemzet s annak minden fia.

A szabadság csodákat mivelt, soha nem létező lelkesedést keltett, testvéri szeretetet oltott be a magyar szívbe, szeretetét a drága hazának, ennek a földnek, melyen „élnünk, halnunk kell!“

Egy rövid esztendő s felderül a felszázados dicső nap hajnala, mely napot ragyogó, soha el nem homályosítható s ki nem törölhető betűkkel véste fel Clio a történelem tábláira.

Az ősök szelleme legyen velünk továbbra is, az ő példák lelkesítsenek, az ő tetteik buzdítsanak bennünket hasonló nagy és dicső cselekvésekre!

Hogy változott a ruházat?

Tanulmány a jelmeztan köréből.

Irta: Balló Ede.

Xavier de Maistre elbeszéli, hogy álmában többek között megjelent neki Aspasia, ki egy fauteuilbe dülve olvasta a modern divatlapokat s közbe föl-fölkaczagott a látott különösségeken.

Joggal tehette azt, mert bizonyára örök szépségű antik costumeben volt, de az a mult századi orvos már boszankodik azon, hogy egy, divat dolgában badar fölfogású kor rabja volt s tűzbe dobja parókáját. Különféle alakot csinál az emberből az idő, mely sok bálványt ront le s ujakat is állít helyökbe, de szentesíti az aethetikailag absolute becses is. Mi sem tünteti föl érdekesebben a különböző korok szellemi életét s az emberi természet változatosságát, mint a ruházat története. Habár az emberi természet alapjában véve ugyanaz, mégis a történelem különböző korszakaiban egyik vagy másik tulajdonsága lép előtérbe s rányomja a kor egész képre bélyegét. S minden korszak jellege külső megjelenésben is öntudatlanul kifejezésre talál. Ha az emberiség története egyes jelenetekben tárul fel előttünk, mint például „Az ember tragoediájában“, akkor látjuk, mily különböző formában jelenik meg az az ember, kinek neve a többi élő lénytől eltérőleg, folytonos átalakulásokban tör az elérhetlen ideál felé.

A jelmeztan tehát a történelmi tanulmányoknak mellőzhetlen része. Másképp mily lelki képet nyerünk azon korról, melylyel foglalkozunk?

Egyes régi olasz festőknél látjuk a bibliai jelenetek alakjait a renaissance ruhájában. De ép ezért Veronese canai menyegzője

az ő saját korának képe, mely körülmény — mellesleg megjegyezve — egyáltalán nincs befolyással a mű becsére. Veronese ezt így tette, mert a festői hatás előbbrevaló volt nála a történelmi hűségénél. Mai időben Uhde a jelenkor embereivel játszatja a bibliai szerepeket észleltudatosan, nagyobb közvetlenség végett. Ki előtt azonban az a cél lebeg, hogy valamely korba teljesen beleélje magát, az mindarra kiterjeszti figyelmét, a mit az akkori észjárás létrehozott. Avagy nem érezzük-e magunkat közelebb a multhoz, ha például végignézzük Budapesten a történelmi kiállításon látható régiségeket? Azt azonban igazán csak egy nemzet teheti, hogy képzeletében a multat mintegy új életre hívja. Őszinte ismeretséget kötött N. Frigyessel és környezetével, mintha velök élt volna, kutatás tárgyává téve nemcsak az irodalmat, de a legnagyobb odaadással mindazt a részletet, mikből összeilleszkedve elővarázsolható az egész akkori élet. Nem hiába rokonszenvezett vele Meissonier, ki mesés összegeket szentelt archaeologiai passiójának. Történelmi festményeihez szükséges jelmezeket modelljeivel elhasználtatta, hogy természetességet érjen el, nemes lovakat vásárolt s elcsigáztatta, elsilányította, hogy jobban hasonlítanak a hadi táborozásban levő harezi ménekhez. Nem mint némely festők, kik alakjaikat ujdonaúj és hamisított szövetű ruhába öltöztetik, ép úgy, mint a minők az ősfoglalkozási pavillon vadászjeleneteinél látható vitézek, kik bizonyára vasárnap délután mentek ki vadászatra. Érdekesebben nézett volna ki rajtuk a valódi uraságoktól levetett ruha.

A millenniumi hódoló menet szemképrázata látványossága mutatja, mily festői izlés-sel párosult fényt hozott létre a mult s eszünkbe juttatja, hogy mi, a jelenkor gyermekei, mily köznapiasak, mily vilisek vagyunk, a mi csupán praktikus szükséglet által készített ruhánkban. „Ritkán győz a dicső, ha a hasznossal összeütközésbe jő”, mondja Eötvös. Nem képzelhetjük el ugye, hogy egy fönséges fogalom megszemélyesíthető volna egy a mi ruhánkba öltözött alak által? Talán csupán azért, mert az allegóriáknál hozzá vagyunk szokva az antik alakokhoz? Talán az csak olyan conventio, hogy a classicus görög nyomán valamennyi kor művészei antik alakokat használtak eszmék personificatiójára? Igenis conventio, de olyan, melyben minden kor izlése találkozni fog. S bár a remissentiából élő classicizálás kora lejárt, mindazáltal előmért dolog, hogy legnemesebb, legfőbbjesebb jellegét az antik ruházat adja meg az ember megjelenésének. Szép, szabadságszerető, művészileg hivatott népek ruhája ez. Als die Goetter menschlicher noch waren, waren Menschen Goettlicher! Az emberek szépek voltak, tehát a test formáinak s mozdulatainak érvényesülnie lehetett. Nézzük meg például csupán a lábakat az antik szobroknál. Nem egykönnyen találkozik mai napság az a láb, mely nem hegyesedik a kisujjtól a nagyujjig, hanem a melynél az utóbbi mellett levő ujj előbbreálló, mi sokkal tetszetősebb körvonalat ad. Ehhez járul a lábhat magassága s a talp belső oldalának ivessége, mely a talpizomk feszültségén alapulva, föltétele a láb tetszetős elhelyezkedésének nyugvás és mozgás állapotában.* S

* Kár lett volna az ilyen lábat eltakarani! az antik calceus nem is teszi azt. De a többi testrészt szépsége sem szenvedett a ruha által, mert ez a test különböző helyzeteiben mindig feltüntette a formák contourját más-más helyen, ott, a hol a szövet önsúlyánál fogva simult a testhez, honnan aztán finom dús redőkben hullott le.

Ezen redők elrendezése szabad teret nyújtott az izlés finomságának kifejtésére. Periklesről például tudjuk, hogy tehetsége s szépsége mellett himationjának redőzete is esodátat tárgyát képezte. S hány antik szobor hirdeti e látszólag csekély dologban az izlés fenséges nyilvánulását! Tanulmányozták is azt a művészek a renaissancetól kezdve korunkig s megkísérelték rajta izlésüket. Most is az akadémiákon a ruhaelrendezés tanulmányának alapja az antik draperia.

De a classicus világ istenei eltűntek, a görög phantasia ábrándképei szétozlottak s eivonult Hellas művészetben gyönyörködő népe. Utánuk a hatalom, a rendithetlen büsz-

keség és méltóság alakjai, a fehér tógás senatorok.

A keresztény byzancei császárság, a bazilikák szindus mosaikjainak merev, hosszú palástos alakjai már a középkorba vezetnek.

A világ színpadán más képeket látunk, egyre változó tarkaságot. Új eszmék új külső megjelenés teremtoi. Pillantsunk a középkor romantikájába! Ott a szende várhölgyek, a troubadourok, a páncézos lovagok. Mily különös alakok ez utóbbiak! Vasban tetőtől talpig! Legyőzhetetlenek, elpusztíthatlanok akarnak lenni. Pedig nem ők voltak azok, hanem vasruhák, melyek századokkal éltek őket túl. Az ambrasi gyűjtemény páncéljai teljes alakok tagokkal, izületekkel, rettentő lények teste, melyeket elhagyott a lélek. Csak Walter Scott képzelme kell hozzá s mozogni kezdenek. A lecsapott sisakroston átvilálik a szem tüze, dübörög a föld a hatalmas andalusiai mén alatt, lobog a sisakon a toll-dísz, reng a szörnyű paizs az óriási dárda döféseitől, szikrázik az aczél a sulyos, egyenes pallos ütéseitől! S ez ádáz kornak fiainál, mint Vörösmartynál a bösz Káldorok közt a szende Enikő, úgy virulnak a szív szelid virágai, a gyöngéd nem iránti hódolat, az udvariasság, a női báj istenítése. A nő gyulasztja a lovag dicsvágyát a küzdterén, annak kegyéért eped a lovag szüntelenül. Azért hőgyével szemben elveszti egészen harcziás, bösz jellegét, szinte elnöiesítve néz ki hosszú ápolt hajával, simára borotvált arczával és hosszú nőies öltözetével. S a nő, a troubadour dalok istenképe, vonzó jelenség volt, a mint palástja két oldalát jobb kezével kissé föl-emelte, úgy, hogy annak alsó fele redőkben hullott alá s így változatosságot nyert a ruházat, mert a palást prémbélése s a ruha színes, keleti mintázatú szövete láthatóvá lön. A hullámos fürtökben a halántékon át a vállra hulló haj, melyet a fejen a chapeles, egy szalag vagy díszes aranyabroncs, vagy virágkoszorú övezett és tartott össze, valóban poetikus.

De a nehéz szövetű bő ruhában nem érvényesülnek kellőkép a testalkat bájai. Érdekes tehát, hogy ez időben kezdődik a ruha derékba szabása, majd mértéktelen szűkülése. S a tetszészvágy nem nyugszik. A középkor vége felé oly bizarr dolgokat mutat a ruha, melyek szinte bolondos jellegűek. A nadrágnak, mely tulajdonképen derékig érő harisnya, két fele különböző színű és mintázatú. Az övről esengtyűk függnek le, melyek mozgásnál megcsendültek, míg a cipőre lazán erősített magas fatalp és sarok zajosan kopogtak. A cipő maga hegyes fölkkunkorodó orru volt. A lovagok lábán is voltak az úgynevezett csőrök, melyeket midőn a parasztháborúban gyalog kellett az ellennel szembeszállniok, levágtak, úgy, hogy megtörtént, hogy néha egész szekerekkel hozott belőlük a csataterőről trophaeum gyanánt a győztes fél. S ép úgy, mint alul, felül is hosszabbodni akartak az emberek. A vállgalléros kapucznynak gyakran földig érő csúcsa van. A ruhaujjak is rendszeren földig érők s szélők czikk-czakkos (gezetelt) volt.

Túlhajtották a ruha szűk voltát is olyanira, hogy repedésig feszült a testen. Ily különösségekben dőzsölő volt a világ, mely végnapjait élte, mert az új kornak hajnala ébredett, a kutatás, a világosság, a szabad föllendülés korának. S ime, sajátos dolog a ruházat történetében! Mikor minden tágul, a ruhán is ilyen elv látható: a szabad mozgás vágya kirepeszti ott, hol akadályra talál. Így származnak azok a sajátos vágások (schlitze), melyek különösen a bugyogós landsknechtek phantastikus öltözetén ülnek orgiáikat. A ruha különben komolyabbá, előkelőbbé válik s a mellett színben és formában változatos. A renaissance nagy coloristái esetje alá való. Makart is többnyire belőle alkotta szinompáját. A bársony vagy selyem fölre-esapott barrett strucztozzal díszítve, a férfias szakáll, a láb formasságát feltüntető harisnya, a duzzadó ujjpuffok, melyeknek schlitzein kitetszett az alap összehangzó színe, a széles prémű, térdig érő bársony köpönyeg (Schaube-suba?) voltak a ruha alkatrészei.

Csak egy a különös. A férfiak decolláltak voltak s míg hajok, különösen egy időben szabadon hullott meztelen vállakra, addig a nők hajazata hálóban volt eltakarva. De

nem maradt ez így soká. A hatalmas spanyol absolutismus merev grandezza nem tűrte meg. A 16-ik század embere ismét más jelenség. Délezeg, büszke, előkelő a ruha, mint a spanyol természet maga. Don Carlos és Erzsébet angol királynő udvarlói viselték s Mephistónak vállán is van az a rövid kaczer köpeny s lábán puffos nadrág és feszes selyem tricót.

Dölyfös komolyság néz a galériák falairól, melyeken a grandok arczképei függnek. Hegyes szakállukat szoritják fodros malomkő gallérjaikra. Borzas flamand bajuszuk hetykén kunkorodik fölfelé. Kitémőtt mellök begyessen hegyesedik lefelé s kezőkkel leszoritják a toledói pengéjű szuró kard markolatát, úgy hogy a kard hegye hátul fölfelé áll.

Az idők változatos árja ezt a divatot is leszoritja s új formákat teremt. A 30 éves háború hadi élete a ruhára is hatást gyakorol. Harciassá, kihívóvá, kalandossá teszi, úgy hogy Páris utczáin sarkantys, lötyögősen lehajtott száru csizmában sétálnak azok az uracsok is, kiknek a háborúhoz semmi köze. A széles karimájú, kalandor kalapot egészen hátukig lehajló dús strucztozzal díszíti. A nadrág lenyulik a térd aljáig, hol oldalt szalag- vagy csipke-rosetta járulékat. A csipke a ruha igen felkapott díszje. Széles csipkés gallér takarja a nyak alját, a kéz csipkecsokorból nyúlik ki s a csizmaszár szélelének is bőven kijut a csipkéből. Az egész ruhát különben bőség s ledér könnyedség jellemzi. Valami festői előkelőség sajátja. Hisz Rubens nevéhez van fűzve! E művész saját arczképén (Bécsben) látni azt a festői kalapot, mely alól hullámos hajfürtök ömlenek ki, azt az érdekes rapirmarkolatot, melyre kezét támasztja; azt a kezét, mely annyi szépet rögzített meg kora festői voltából.

Midőn a művészet a legnagyobbat megalkotta s magasztosságából csak üres pathos maradt, midőn a renaissance tiszta formái barokk tulteltségnek adtak helyet, az ember külső megjelenésében is hihetetlen dolgokat hozott létre a természetességnek nem kedvező kor. Paróka s a nőknél az abroncsos alj s a mértéktelenül szoros corset a ruházat nevetéséges kinövései, XIV. Lajos uralkodásától veszi kezdetét e fura divat, hogy az egész 18-ik századot jellemezze. A női testalkat szép vonalai erőszakos módon torzultak el a szűk darázsderék s a csipőben hirtelen túlságig szélesedő ruha által.

A szertelenül magas sarok szinte lehetlenné tette a járást, míg a bolondul magas hajviselet a termet arányosságának valóságos gúnyja. És mégis kecsességről, játszíságról nevezetes e kor! A divat azt, a mi a női testalkatnál vonzó, túlzottan jelezte s a szabadságnak (la jolie licence de dix huitième siècle-Taine) a decolletageban bő kárpótlása volt. Ehhez illő a rövid nadrágos, selyemharisnyás, csattos félczipős férfi alakja, melyről hiányzik a férfiaság természetes díszje, a szakáll meg a bajusz s melynek legfontosabb alkateleme a paróka. Utóbbi a 18-ik század elején oroszorszáriányképen keretelte be az arcot s így a főhajazat elnyomta a szakállt. A későbbi czopfos paróka sem kedvezett neki. Természetellenességét tekintve e divat általános elterjedése s makacs fönlállása eklatáns példája annak, hogy némely ferdeség mily kényuralmat tud gyakorolni. Azért a conventio által jogerőre emelt fonákságnak s avultságnak igazi symboluma.

Mikor a fehér hajporos paróka férfiak és nők, öregek és fiatalok fejét megöszíti, ez mint Falke, a kitűnő culturhistorikus mondja, külsőleg is jelzi a magát lejáráó kor vénségét, mely oly iszonyú fölfordulás, oly epochális átalakulás felé haladt, mint a minő a francia forradalom. Egészen ellentétes extrémításokban mutatkozik ezután a tomboló szabadságérzet. Föltámadt a római republica s mintájára alakul minden. A nőket lenge antik ruhában, szabad magas derékkal. A corset és az abroncsalj eltűnik, hogy később ismét újra felüsse fejét a 19-ik század gyors változású divatjaiban. Ez az empire ruha azonban, mely mesterkéltségénél fogva messze áll az antik ruha előkelőségétől, nem tarthatta fönn magát soká s csakhamar új alakítások végtelen sorának adott helyet.

A férfiruha több következetességgel haladt mostani formája felé. Midőn a paróka

eltűnik, a haj és szakálvisélet szabad tet-
szésre van bízva. A 30 éves háború korában
használatba jött félhosszú, derékbe szabott, ki-
hajtott galléros, hajtokás ujjú rokk szögei le-
vágásával fejlődött a frakk, míg a régi wamsból
mellény lett. A rövid culottot a pantalon
váltja fel s különösen a század elején divik a
teszes nadrág rövidszárú, alacsonyarkú esz-
mával, miknek az Angolországban időközben
kifejlett sportöltöny volt mintája, valamint a
szögletes kalan helyébe lépő kerek kalap, mely-
ből a cizlinder fejlődik ki.

A forradalom zavaros korában is érdekes
extravaganciái vannak a divatnak. Egykorú
ábrázolásokon látható s mai napság is a genre-
képekben sikerülten fölhasznált alak az enfant
terrible, a 17-ik században híres monsieur à
la mode komikus unokája. Bozontos hajaza-
tával a l'oreille de chien nagy fülkarikákkal,
magas, állát takaró nyakkendőjével s tulzá-
sokas kedvelő egyéb ruhájával valódi carica-
tura gyanánt hat.

De hisz korunk sem szegény hasonló ala-
kokban, kik feltűnővé akarják tenni ruhá-
jokat, azt a ruhát, melyet különben fakó
egyszerűség jellemez. Formátlan szövetsövek-
ből áll a mai férfi ruhája, melynél ez esetben
is a kor, a haszon, a lázas munka, a sietős
élvezetről ismert praktikus korunk, adja meg
jellegét. (Vége köv.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Márczius 15-ikét**, mint minden évben,
városunk politikai köréi és egyesületei a
szokott módon ünnepelték meg az idén is.
Külön-külön tartottak ünnepélyt: a szabad-
elvkör, a népkör, a 48-as kör, a polgári
kör, a jogakadémiai ifjúság, a főreliskola,
róm. kath. főgymnasiumi és ev. ref. főgymna-
siumi tanuló-ifjúság.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi
miniszter Kada Elek polgármester urat a
kecskeméti államilag segélyezett polgári és
elemi leányiskola felügyelő bizottságának el-
nökévé nevezte ki. — Ó felsége a király *Könczöl*
Viktor kecskeméti törvényszéki aljegyzőt a
pécskai járásbíróhoz albiróvá nevezte ki.
A m. kir. igazságügyminiszter pedig *Szabó*
Gyula nagybecskereki kir. törvényszéki al-
jegyzőt a kecskeméti kir. törvényszékhez
helyezte át. — Főispán úr ő nagyméltó-
sága *Sziládi Károly* levéltárnoki vizsgát tett
közéiskolai tanárt Kecskemét város törvény-
hatóságához tiszteletbeli levéltárnoknak ne-
vezte ki.

— **A számonkérőszék** a lefolyt héten
19-én és 20-án vizsgálta meg a közigazgatási
egyed ügyosztályokat s mint értesülünk, min-
dent rendben talált, a melyről a holnap 22-én
tartandó közgyűlésen fog a bizottság jelen-
tést tenni.

— **A vasut melletti sétány** is némi át-
alakuláson megy keresztül a tavasz folyamán.
A régi korhadt fák helyébe jobbadán díszfák
jönnek. Bizony, idején valónak látnánk már,
hogy a sétány a nagy városokéhoz hasonló,
a modern kertészet vívmányainak alkalmas-
zásával megfelelő berendezést nyerjen. Éppen
azért a sétány melletti poros út elzárásával
kellene parkirozni a teret, a cukrászdát új
helyre és megnagyobbítva kellene fölépíteni,
a népet pedig más alkalmas helyen kárpótolva;
— a művelt közönség találkozási helyeivé
kellene a sétányt alakítani.

— **A piactér befásítását** kértük lapunk
mult számában s im, kívánságunk már telje-
sülöben van, mert a piactér befásításához a
hét elején tényleg hozzá is fogtak. Csak azt
az egyet nem értjük, hogy mikor a városnak
szép faiskolái vannak, miért nem kész fákat
ültetnek a dorongok helyett, a melyeknek
árnyékát még sokáig leshetjük hiába.

— **Az uribanda és dalárda által** kölcsö-
nösen tervezett estély, mint értesülünk, bizony-
talan időre elhalasztatott. Pedig kár, mert
fiatalságunk, már lázas örömmel várta a kívá-
natos jó mulatság mielőbbi rendezését.

— **A villanyos telepnek és a berendezések**
technikai felülvizsgálata, mint értesülünk,
ápril hó 1-ső és ezt követő napokon tartatik
meg, melyre a város fölkérésére a műegyet-
emi tanács méltóságos *Asbóth János* minisz-
teri tanácsos műegyetemi tanár urat delegálta.

— **A városi törvényhatóság** folyó hó
22-én tartja rendes havi közgyűlését, másnap
23-án pedig a közigazgatási bizottság tart ülést.

— **A városi műkerthez vezető** Csongrádi-
utnak kikövezése maga után fogja vonni a Nagy-
Kőrösi-utczának czélszerű kikövezését. Mert,
mint értesülünk, a Csongrádi-ut kikövezésére a
Nagy-Kőrösi-utca burkolatát használják föl
s így fenforog szüksége annak, hogy a Nagy-
Kőrösi-utca keramit vagy kockakövel bur-
koltassék. A mint meggyőződhetünk, a kera-
mitkövezés teljesen bevált s így esinosság,
czélszerűség és tartósság által föllümulja a
trachitkövet. Ugyanazért a város csinosbo-
dása érdekében azt kívánjuk, hogy a Nagy-
Kőrösi-utca egész szelvében keramittal bur-
koltassék. Hogy pedig egyetlen rendes utczánk
legyen, czélszerűnek látnók, ha a mérnöki
hivatal által már 1889-ben elkészített terv
szerint csatornáznák a Nagy-Kőrösi-utczát s
mert az utczát nemcsak elszükítették, de el is
esufították a villanyos oszlopokkal, nehogy
idővel a burkolat felbontása nagyobb kiadás-
sal járjon, már most kívánjuk, hogy a kábel-
rendszert ezen utczán foganatosítsák s az
itt fölöslegessé váló villanyos oszlopokat a
város egyéb utczáin hasznosítsák.

— **Itt a tavasz!** Nemesak a fűzapoéták
zöngeményeiben, hanem aranyos verőfényes me-
legével valósággal beköszöntött a tavasz. Nem
hiába jósolta a kalendáriumesináló, hogy „Sán-
dor, József, Benedek, hozzák a jó meleget”, hanem
valóságos egész tavaszra fordult az idő, mely
kicsalja a fák rügyeit, dalra készíti a pacsirtát
s új életre serkenti az embert is. Egész há-
tunkban lázas szorgalommal indult meg a
tavaszi munka, melynek nyomán a legnagyobb
reménnyel várjuk Isten áldását.

— **Guttenberg Pál úr**, a kézimunkára
nevelő országos egyesület igazgatója, folyó
évi márczius hó 25-én délelőtt 11 órakor, a
reform. főgymnasium tornatermében „Kézi-
munkatanítás és gyümölcskertészet Európában
és Magyarországon” czimmel közérdekű fel-
olvasást tart, melyre a közs. tanítótestület ez
uton is tisztelettel meghívja a n. é. közönséget.

— **A kecskeméti góztéglagyár** részvény-
társaság folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor a
népbank helyiségében tartja meg II. évi rendes
közgyűlését. Mint értesülünk, az oszталék rész-
vényenkint 9 frt lesz.

— **A kecskeméti kegyes tanítórendi**
növendékpapok a „kegyes iskolák” 300-dos
évfordulójának megünneplése czéljából, folyó
évi márczius 25-én *ünnepélyt* rendeznek, mely-
nek műsora a következő: 1. Lucia di Lam-
mermoor. Douizetti Gaetanótól. Előadja a
zenekar. 2. Kalazanci Sz. József élete. Irta
és felolvassa Kontrásztí Dezső k. r. n. p. 3.
Vándor estdala. Weber M. K.-tól. Énekli az
énekkar. 4. Szűz Anyánkhoz. Irta Staudt
János k. r. n. p., szavalja Komáromi Dezső
k. r. n. p. 5. Abendständchen. W. Herfurt-
Gerától. Előadja a zenekar. 6. A „kegyes
iskolák”-ról. Irta és felolvassa Székely Ernő
k. r. n. p. 7. Schifferlied Hauser-Wernertől.
Harmonium- és cello duett. Előadják Freész
Endre és Székely Ernő k. r. n. p. 8. Vissza-
emlékezés Sz. Atyánkra. Irta Freész Endre
k. r. n. p., szavalja Sróff Gábor k. r. n. p. 9.
Fohász. Oláh Károlytól. Énekli az énekkar.
10. Veilchen im Schnee. Gavotte. W. Jerwitz-
tól. Előadja a zenekar. Kezdeté 10 órakor. Az
ünnepély helyisége a kath. főgymn. torna-
csarnoka.

— **A Rongyos-Egyesület.** A kereskedő
ifjúság által folyó évi február 20-án rendezett
táncestély tiszta jövedelme felerészének fej-
ében 46 frt 25 krt. kapott az illető rendező
bizottságtól. Fogadja a m. t. kereskedő ifjúság
az egyesület iránti jóakarataért ezen uton is
az egylet őszinte köszönetét.

— **Az ev. ref. egyháznak 1897. évi**
márczius hó 21-én, ma, vasárnap délelőtt 10
órákor, a Collegium nagytermében tartandó
közgyűlése egyike lesz a legfontosabbaknak,
mert az egyházi törvények 26. § a értelmében
az egyház ügyeinek intézésére 11 presbytert
és 11 póttagot és 22 egyházgazdasági gyűlési
tagot ekkor választ a hitközség. A hivatalos
presbyter-jelöltek névsorát a következőkben
közöljük: 1. Csókás János, III. t. 22. sz. 2.
Daróczy János, IV. t. 482. sz. 3. Héjjas István,
I. t. 94. sz. 4. Györffy János, IV. t. 99. sz.
5. Sz. Tóth Márton, ügyvéd, IV. t. 484. sz.
6. dr. Kovács Pál, IV. t. 4. sz. 7. Parrag

Gedeon, V. t. 158. sz. 8. Nagy Lajos ügyvéd,
9. Mészáros József v. tanácsos, 10. Szabó
Márton ügyvéd, 11. Sárközy Pál ügyvéd, 12.
Tóth László nyomdász, III. t. 186. sz. 13. Sz.
Tóth Ferencz, V. t. 188. sz. 14. Szabó József
anyakönyvvézető, 15. Tatay Jenő ügyvéd, 16.
Dékány Pál, IV. t. 148. sz. 17. Muraközy
Jenő, III. t. 10. sz. 18. Keresztes Imre, III.
t. 35. sz. 19. Molnár János gyógyszerész, V.
t. 26. sz. 20. dr. Kiss János kir. ügyész, 21.
Prikkel Ferencz, VII. t. 51. sz. 22. Kalicza
János, I. t. 119. sz.

— **Öngyilkosság.** Kálmán Mária róm. kath.
vallású 16 éves cselédeány, ki nem derített
okból folyó hó 11-én fosphoroldatot ivott,
minek következtében 15-én szülőinek ballószegi
lakásán sok szenvedés után meghalt.

— **Színházi heti műsor.** Vasárnap, pá-
ratlan bérletszámban: Színházi képtelenségek.
Hétfőn, páros számú bérletben: A bányamester.
Kedden, páratlan számú bérletben: Csak páro-
san. Szerdán, utolsó bérlet páros számban:
Mariana. Csütörtökön, Földváry József jutalom-
játékául: A rablók. Pénteken, fél helyárrakkal:
Az ember tragédiája. Szombaton és vasárnap:
Blitzweisz Kóbi.

— **Több oldalról** nyilvánított óhajnak
eleget kívánván tenni, Darányi Ferenczné
úrnő hajlandó katonatelepi baromfi-tenyészdé-
jéből friss, fajtiszta: 1. Fehér langshan, 2.
Fekete langshan, 3. Fehér cochin, 4. Világos
brahma, 5. Japán kantam (törpe, hófehér) to-
jásokat eladni helybelieknek, darabját 25 krért;
kiváratra tenyészállatok is adatnak el.

— **Köszönet-nyilvánítás.** A Kecskeméti
Takarékpénztár-Egyesület jogakadémiánk ré-
szére ösztöndíjjal ez évben is 25 frtot, a Kec-
keméti Leszámitoló Bank pedig 15 frtot ado-
mányozott. Fogadják tanintézetünk hálás köszö-
netét. Kecskemét, 1897. márczius 20. Dr. Kovács
Pál sk., jogakadémiai igazgató.

— **A Rongyos-Egyesület** folyó évi már-
czius 6-iki calicot bálján, a bevétel 273 frt 6
kr., a kiadás 145 frt 81 kr., tehát a tiszta
jövedelem 127 frt 25 kr. volt. Ez alkalommal
felülfizetni sziveskedtek a következő úrhöl-
gyek és urak: Sárközy Ágnes és Julia 6 frt,
Mády Jánosné 1 frt, Bleyer László 2 frt,
Szalay Pálné 2 frt, „Egy Mollinary” Buda-
pestről 1 frt, Kerekes Ferencz 2 frt, Pátkay
Lajos 2 frt, Szilády László 3 frt, dr. Fodor
Jenő 1 frt 50 kr, Balogh Sándor 1 frt, Bod-
nár Sándor 1 frt, N. N. 10 kr, X. Y. 4 kr,
Dömötör Sándorné 2 frt, Sárkány főhadnagy
1 frt, Gulácsy Gyula 3 frt, Diószeghy József
1 frt, Koritsánszky János 5 frt, Marton Sán-
dor 50 kr, dr. Nagy Mihály 2 frt, Vámos
Béla 1 frt, Lősch őrnagy 2 frt, dr. Mészáros
Ferencz 1 frt, Szegedy György 1 frt Dra-
gollivich Miklós 1 frt, Schweiger Nándor 4
frt, Kada Elek 2 frt, Gyeness Mihály 5 frt,
(Összeg: 54 frt 14 kr.) Gyeness Gyula úr
pedig 100 csomag confettit volt szives aján-
dekozni. Fogadják a kegyes adakozók mind-
annyian az egyesület hálás köszönetét, vala-
mint Than Irma urhölgy, Katona Dezső,
Bleyer László és Littauer Mór uraknak is a
jegyek eladása körüli buzgólkodásukért.

— **Kimutatás** a kecskeméti takarékpénz-
tár-egyesület 1897. évi február havi forgal-
máról. I. Bevétel. 1. Pénztárállás február 1-én
26.558 frt 43 kr. 2. Betételek, váltók, jelzálog-
kölesönök számláján, kézizálog, váltóviszle-
számít., nyugdíjalap és értékpapir számlán,
osztrák-magyar bankgíró számlán, adások és
hitelezők folyószámláján összesen 910.507 frt
77 kr. 3. Különféle díjak és kamatok számlá-
ján, értékpapir és ingatlan jövedelem számlá-
ján összesen 40.076 frt 02 kr., az összes be-
vétel 977.142 frt 22 kr. II. Kiadás. I. Vissza-
fizetett betét és tőkésített kamat kézizálog,
viszleszámitott váltó, oszталék, jótékonyezélő
számlán, váltók, jelzálogkölesönök, ingatlanok
számláján, osztrák-magyar bankgíró számlán
adások és hitelezők folyószámláján, értékpapir
számlán összesen 963.775 frt 79 kr. 2. Kifizet-
tett folyó kamat és viszleszámit. s térített
kamata, igazgatói tiszteletdíj, tisztviselők és
szolgafizetés, üzleti költség, ingatlan jövedelem
és adó számlán összesen 4.611 frt 56 kr. 3.
Pénztárállás február 28-án 8.754 frt 87 kr.
az összes kiadás 977.142 frt 22 kr. — **A**
„Kecskeméti kereskedelmi ipar hitelintézet-
és népbank” 1897. évi február havi forgalma:
I. Bevétel. 1. Pénztárállás folyó évi január
hó 31-én 39.735 frt 88 kr. 2. Váltó, jelzálog-

kölcsönök, fedezett váltók betétek folyó behajtási váltók, osztrák-magyar bank képviselője, adósok, hitelezők folyó, szelvények, nyugdíjalap számláján 1.141,071 frt 77 kr. 3. Kamatok, folyószámlák, váltó s jelzálogkölcönök, fedezett váltók, értékpapírok után, részvényátírási díjak, jutalék és díjak, kincstári illeték, értékpapírok számláján összesen 9.750 frt 32 kr., az összes bevétel 1.190,557 frt 97 kr. II. Kiadás. 1. Váltó jelzálogkölcönök, fedezett váltók, betétek folyó, behajtási váltók, osztrák magyar bank képviselője, adósok, hitelezők folyó, ércértékek, szelvények számláján, osztalékok, igazgatósági stb. jutalékok, jótékony adományok czimén összesen 1.165 703 frt 87 kr. 2. Kamatok, váltókölcsönök, betétek után, tisztai fizetések, üzleti költségek, állami s községi, betéti kamatadó, ingatlanok, értékpapírok és kincstári illeték czimén összesen 5.392 frt 15 kr. 3. Pénztárállás február 28-án 19.461 frt 95 kr., összes kiadás 1.190,557 frt 97 kr.

— **Hölgyek figyelmébe!** Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség szíves tudomására hozni, miszerint Bécsből, a tavaszi bevásárlásból megérkezvén, üzletemben a szebbnél-szebb újdonságokat szolgálhatom mindennemű *hölgy- és gyermek-kalapokból* a legnagyobb választékban. Különösen szíves figyelmükbe ajánlom eredeti párisi és bécsi *modell-kalapjaimat*, melyek meglepő választékban található üzletemben. Továbbá bárminemű megrendeléseket, átalakításokat és díszítéseket a legizlésebben és legpontosabban teljesítek feltűnő jutányos árak mellett. Midőn pedig a mélyen tisztelt hölgyek szíves látogatását kérem, egyszermind a legszolidabb kiszolgálásról biztosítom. Kiváló tisztelettel Császár Hermin divatárusnő. Kecskemét, Nagykörösi-utca.

— **Valódi és ál Zacherl.** Érdekes védjegypör folyt le a napokban a bécsi tartományi törvényszék előtt három vádlott ellenében, akik egy társuknak, *Zacherl J.* ismert cégnek meg nem engedett konkurrencziát csináltak, a midőn ennek törvényes védjegyét utánozták. *Kohn Móricz* kereskedelmi ügynök volt a tulajdonképeni vállalkozó, *Denk Ferencz* szódavizgyáros adta a vállalatához szükséges tőkét, *Zacherl János* pedig a nevét kölcsönözte oda. A törvényszék *Dr. Granichstäden* bíró elnöklése alatt helyt adott a vádló cég képviselőjének *Dr. Pfann J.* ügyvéd által előterjesztett keresetnek s mindhárom vádlottat elmarasztalta a védjegytörvény elleni vétségben s elítélte *Kohn Móriczot* és *Denk Ferenczet* egyenként két havi fogságra, egyszeri bójtappal súlyosítva, továbbá kártérítésre, az üzleti berendezések elkobzására s a jogerős ítéletnek két bécsi és két budapesti lapban leendő közzétételére. Az elnök különösen hangsúlyozta az ítéletben, hogy panaszlottak főként arra szöveketek, hogy gyártmányaiknak a *Zacherl* név felhasználása által kelendőseget biztosítsanak, jóllehet tudták, hogy a *Zacherl* cég törvényesen védve van, még pedig épügy Ausztriában, mint Magyarországon. De nemcsak utánozták, hanem még nagyobbították a közönség tévedésbe ejtésének lehetőségét ezen megjegyzéssel: *Össze nem tévesztendő Zacherl J.-vel!* (!!) A törvényszék eltekintve a kereskedelmi miniszterium határozatától (mely a hamis *Zacherl* jegyet törölni rendeli), autopsia útján meggyőződött, hogy laikusok félrevezetése, főképp a védjegyre fölvetett *Zacherl* név által igen könnyen lehetséges, a mely név a legfontosabb alkatrésze az egész védjegynek. A védők által felhozott elévülési kifogást megegyezteték az augusztus, szeptember és októberben kiállított számlák. *Kohn* és *Denk* vádlottakra súlyosbítták vétetett az a körülmény, hogy előzőleg már büntetve voltak.

— **Köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál** a torok és légzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe. Egger kitűnő hatású mellpasztilláit. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban minden gyógyszerertárban és nevesebb gyógyszerüzletben. Fő- és szétküldési raktár: **Egger A. fia** „Nádor” gyógyszerertára Budapesten, Váci-körút 17. szám. 275

Felelős szerkesztő: Ifj. TÓTH ISTVAN.	Laptulajdonos: A KECSKEMÉTI SZARÁDELVŐ PÁRT.
Szerkesztőtárs: Dr. NAGY MIHÁLY.	Kiadó: TÓTH LASZLÓ.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. a legújabb mintázzal és színekben, a m. fekete, fehér és színes **Henneberg** selyemet 35 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben 2000 szín és mintázzal stb.) a megrendelt árú postabér és vámmentesen a házhoz szállítva, nyitott kár postafordultával küld: **Henneberg G.** (cs és kir. udvari szék) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. 2

NYILT-TÉR.*

A ki rekedtségben szenved
A ki köhőésben szenved
A ki tüdőhurutban szenved

AZ IGYÉK

az orvosok által legjobbnak ajánlott
Krondorfi savanyvizet,

(Koronaherezegnő Stefánia-forrás) 21 10 - ö

meleg tejjel vegyítve.

Főraktár: Gyenes S. és fainát.

Mindenütt kapható.

HIRDETÉSEK.

„Dunibia” kerekpár-
művek

a legújabb 97-diki minták szerint szállítanak úgy arak, mint hölgyek és gyermekek részére, a legolcsóbb árak mellett **Alex. Hulla** által (Bécs, VII. Hermann-gasse Nr. 29.) Az árjegyzék kívánatra díj- és bélyegmentesen szívesen megküldetnek. 111 12-1

Ertesítés. Alólirott tisztelettel értesitem a n. é. szőlőtulajdosokat, miszerint nagymennyiségű tavaszi vágású, háromszor permetezett

nemes fekete kadarka

szőlővesszőm van eladó.

A napokban küldtem Lipóczy Antal úrnak 10,500 darabot, mit a nevezett úr ballószegi birtokán bárki megteinthet.

Meer Ferencz, Szegszárdon.

127.

1897.

Arverési hirdetmény.

Alólirott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a kecskeméti kir. járásbírósnak 1896. évi 11.176 számú végzésével Darányi Ferencz ügyvéd által képviselt Hoitsy Pál felperes részére, **Dudog Mihály** pusztaszti-lőrinczi lakos alperes ellen 286 frt követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperesnél letoglalt és 1385 frt 10 krra becsült ingóságokra, a 766/97. járásbírósnak számú végzéssel az árverés elrendeltetvén, annak Pusztaszti-Lőrinczen alperes bértanyáján leendő megtartására határidőül **1897. évi márczius hó 31-ik napján** d. e. 10 óraja tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt gabonaművek, széna, gazdasági szerek, lábas jószágok és egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban már eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirott kiküldöttől vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kecskeméten, 1897. évi márczius hó 9-ik napján.

110 1-1

Fritz Mór,
kir. bír. végrehajtó.

Ki iszik
Kathreiner-féle
Kneipp-maláta-kávét?

Mindenki a ki félti az egészségét és mégsem akar lemondani a kávé megszokott kellemes élvezetéről. Merta **Kathreiner-kávé** hozzátevéle által elvesz az idegizgató bakkávének általános ismert és rendes használatnál annyira egészségrontó hatása. *****

Mindenki a kinek egészségét valami megrontotta. Különösen ideg- s gyomorbántalmakban szenvedők-nél sok ezer esetben a legegészségesebb és a legkönnyebben megemészthető italnak bizonyult a tiszta **Kathreiner-kávé.** ****

Minden asszony és gyermek, a kiknek gyöngye szervezetére különösen jótékony hatással van a tápláló **Kathreiner-kávé** s a kik kellemes, enyhe íze miatt, ugy bakkávé-izettel keverve, mint tisztán nagyon szeretik. *****

Mindenki a ki a háztartásban takarékos, de izletes és a mellett egészséges kávéitalt mégsem akar magától megvonni. Takarékosági szempontból is ajánlható a **Kathreiner-kávé**, akár bakkávéval vegyítve, akár tisztán. *****

A Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé valóban egészségi és családi kávé, a mely szemekben a legjobb malátából készül; a bakkávé kedvelt ízét a **Kathreiner-féle** gyártási mód adja meg neki, a mely a leghíresebb szaktekintélyektől elismerve, minden művelt államban tért hódított. Csak a **Kathreiner-kávé** egyesíti magában a bakkávé kellemesen ingerlő és a malátakávének egészséges, orvosilag elismert és megerősített előnyeit. *****

Kérelem: Tévedések és megkárosodás kikerülése végett bevásárlás alkalmával tessenék jól vigyázni az eredeti dobozra, a melyen ez a felírás van **Kathreiner.**

Az olyan csomagban, a melyen nincs rajta a **Kathreiner** név, hamisított kávé van.

Éjnye bejő!

Ház- és földeladás.

VIII. tized, Nagy-Halasi-utca 18. szám alatti **Valk József-féle ház**, úgyszintén a városhoz nagyon közel, a vasuti dülőben **Schwartz Majer-féle** négy és fél hold, tanyával ellátott földbirtok **eladó.**

Értekezhetni **Végh József** kádármesterrel, Nagy-Halasi-utca 21-dik számú házában. 89 3-3

A ki divatos és jó SZÖVETEKET

Férflak számára olcsón akar venni, forduljon bizalommal **Friedrich Brunner** posztókiviteli üzletéhez nagyban és kicsinyben

BRÜNN-ben, Grosser Platz Nr. 4. Meg nem felelő árú ellenvetés nélkül visszafogad. Minták ingyen és bérmentve.

NB. Tartózkodom minden lármas öndicsérettől, minthogy 1880 óta fennálló üzletem ismert jó hírneve a legfényesebb ajánlat 99 10-2

ÖRÖKBE

adom két szép román. kath. vallású leányomat. Egyik 12 éves, a másik 10 éves. Beszélnek két nyelvet és jól tanulnak. Olyan tisztességes házaspárhoz óhajtom adni, kik némi vagyonnal rendelkeznek.

Kohajdik Anna,

105 1-1 Széchenyi-tér 8. szám. (Szenző Sándor úr házában).

CZÉGVÁLTOZÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy a helybeli piacon 12 évig fennállót **építészeti és tüzelőanyagkereskedésem**

Feuermann Gyula úrnak

eladtam, ki ezen üzletet a mai naptól fogva a törvényszékileg bejegyzett saját czége alatt fogja folytatni. Midőn az irányomban tanusított bizalomért és szives pártfogásért köszönetet mondok és azt utódomra is kiterjeszteni kérem, vagyok kiváló tisztelettel **Engel Ferencz.**

Hivatkozással a fenti sorokra, van szerencsém értesíteni, hogy

Engel Ferencz úrtól

annak a helybeli piacon (**Csongrádi-utca, Bóka Péter-féle ház.**) 12 év óta fennálló **építészeti és tüzelőanyagüzletét** átvettem és azt a mai naptól fogva a törvényszékileg bejegyzett saját czégem alatt fogom folytatni. Bátorkodom ezuttal felemlíteni, hogy tekintettel az utóbbi időben a helybeli építkezések nagyban fellendülésére, különös súlyt fektetek arra, hogy az építkezési anyagoknak árai és minőségére nézve versenyképes lehessenek. — Ez okból igyekeztem és sikerült is a hírneves **nyergesujfalusi cementgyár és mésztelepnek képviselőt**

Kecskemét és vidéke számára megnyernem, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy kitűnő minőségű román és portland-cementet, valamint elsőrendű fehérmeszet úgy teljes vagon-, mint kicsinbeni eladásoknál **gyári áron** adhatok el. Nagy raktárt tartok a legkitűnőbb minőségű **cementlapok és elszigetelő lemezek** (a falak szárazzá tételére), valamint **fedellemezekből.** Iparkodni fogok továbbá, hogy a cséplés és kokszeszerzés, valamint a téli idény alatt a legjobb anyagokkal állhassak rendelkezésre; — állandó raktárt tartván **ölfa, vágott tűzifa, faszén, szén és pirszénből** (koaksz). Minden megrendelést lelkiismeretes kimérés után pontosan házhoz szállítva teljesítek. Fentieket szives figyelmébe ajánlva és becses pártfogását kérve vagyok kiváló

Telefonszám 23.

tisztelettel **Feuermann Gyula.**

HEINZEL FERENCZ FIA

redőny- és zsalu-gyára Ruppertsdorf-ban.

vasút- és posta-állomás HALBSTADT, Csehországban,

ajánlja **fa-redőnyből** álló gazdagon felszerelt raktárát a legegyszerűbb kivitelől a legfinomabb színezésig. Mint különlegesség: **olajba impregnált transparent waterproof-redőnyök** minden színben és a legfinomabb bársony és arany nyomattal. **Önműködő redőny-rudak** mindenféle szövethöz, fa-redőnyökhöz is, a legolcsóbb áron. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ügynökök és helyi képviselők

mindenhol a legmagasabb százalék mellett szerződhetnek. Biztosított megrendelés esetén mintakönyvek választás végett bérmentve küldetnek. 82 3-3

Kiadó lakás.

Az **I-ső tizedben, Vársári-kis-utczán, 137-dik szám** alatti házban **négy-,** esetleg **háromszobás lakás** a hozzá való mellékhelyiségekkel május 1-től bérebe **kiadó.**

Értekezhetni ugyanott **id. Bagi László** urral. 98 3-1

Bérbe adandó

Kovács Liána úrnőnek az **I-ső tized, 12., 13. sz.** alatti házában (régii színház), **egy utcai lakás, bolthelyiséggel,** — továbbá **két magtár s egy műhelyhelyiség** május hó 1-sőtől; — az **egész ház** különben örökáron is **eladó.**

Értesítést ad, Kecskeméten

Szabó Márton,

ügynök.

107 3-1

Van szerencsénk ajánlani

szavatolt tisztaságú

A legmagasabb díjakkal kitüntetett

Thomasfoszfátlisztet

Szavatolt 15-20% citrában oldható foszforsavtartalommal és 85-100% porfinomsággal.

Felülmulthatatlan, minden talajra alkalmas trágyaszert, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabbaneműek, kapás- és olajnövények, lóhere és luczerna, szőlő, komló és kerti veteményekre, kiváltképen a rétekre.

Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforsavtrágya; tekintettel hatásának tartósságára, felülmulja az összes szuperfoszfátokat.

A citrában oldható foszforsav-tartalomért szavatosságot vállalunk, netaláni hiányt megtérítünk.

Arajánlatokkal, szakmunkákkal és egyéb felvilágosítással a legkészségesebben szolgál, a csehországi Thomasművek prágai foszfátliszt eladási-irodájának vezérképviselőse a magyar korona országai területén.

15-5

Kalmár Vilmos,

Budapest, Erzsébet-körut 34

A világ legjobb fénymáza!

A ki lábbelijét szép fényes és tartóssá akarja tenni, vásároljon **csakis**

Fernolendt czipőfénymázt.

Világos lábbelihöz

Fernolendt természetes bőr-crémet.

Fernolendt-éretisztító-pasta,

Fehér bádódobozban,

Czipőfénymáz részére. 33 52-8

es. és szab. kir. gyár.

Alap. 1832. Bécs. Gyári raktár Bécs, I., Schuler-strasse 21.

Mindenütt készletben.

Sok értéktelen utánzat miatt vigyázzanak a nevemre.

St. Fernolendt

és a bejegyzett védjegyre.

Butor-raktár

Kecskeméten, Vársári-utca, 221. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint **kárpitos-, diszító- és paplanos műhelyemben** úgy használt, mint új bútorok behuzására, valamint mindennemű **kárpitos-, diszító- és paplanos-munkákra,** a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, a lehető legjutányosabb árak mellett vállalkozom.

Nagy raktárt tartok **garnitúrok-, szőnyeg-díványok- és paplanokból,** a legolcsóbb árak mellett.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

109 3-1

Szand János,
kárpitos, diszító és paplanos.

Kajszinbaraczkfa-eladás.

50,000 darab 15C—200 cm. magas, kétéves, **sárgabaraczk-alanya** ojtott, szép erős

baraczkfám

van **eladó**. Csomagolás önköltségén s a vasutra szállításért semmit sem számítok.

Míg az ültetési idény tart, minden héten a pénteki hetivásárba szállítok eladás végett. 100 2—2

Kristóf János,

Kun-Félegyháza, Raktár-utca 1840. szám.

Pályázat.

A kecskeméti ev. ref. egyház, az üresedésben levő, **évi 600 frttal javadalmazott**, az egyháztanács által választás útján betöltendő **pénztárnoki állásra** ezennel pályázatot hirdet.

A pályázni kívánó, 3000 frt erejéig biztosítékot köteles nyújtani s a pályázati egyéb feltételek, a lelkészi hivatalnál tekinthetők meg s ugyanoda nyújtandók be a kérvények is **folyó hó 31-ig**.

Kecskemét, 1897. márczius 19.

Az egyház elnöksége.

108 1—1

Törleszt. kölcsön földbirtokra.

Kölcsön a valódi becsérték $\frac{3}{4}$ részéig 20—50 év közti időre **kézpénzben**. Birtokos felmondhat bármikor, pénztintézet nem mondhat fel. Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás legrövidebb idő alatt.

Convertálás bélyeg- és illetékmentes

Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás díjtalan. — Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és ka'szteri birtok-iv másolat.

Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi-Intézet
Budapest, VI., Váci-körút 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, **egyedüli**, mely hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokosoktól okmány-szerűleg ajánlta van 83 3—2

Képviselet kerestetik!

Képviselet kerestetik!

Ujdonság poloskák, bolhák, konyhaféreg, molyok, háziállatokon lévő élősködők stb. ellen

ZACHERLIN

bámulatos hatású! Öl — mint semmi

egyéb szer — *mindenféle rovar* és azért az egész világon, mint egyedüli a saját nemében dicsértetik és kerestetik. Ismertető jelei: 1. **lepecsételt üveg**; 2. **Zacherl név**.

KAPHATÓ

Kecskeméten:

Békessy Sándor,
Bóka Zsigmond,
Dávid Bertalan,
Cserekyei Imre,
Gyenes S. és fiai,

Harkay József,
Katona Zsigmond,
Nyirády László,
Pataky György,
Schwarz Adolf,
Stein Lajos,
Konsitzky György,
Kramer Mór,

Witz Gusztáv.

Szolnokon:

Balas testvérek,
Boros B.,
Epstein Gyula,
Nerfeld Ferencz,
Osztreicher Lipót,

Pitzner Adolf,
Rosenzweig Ede.

Szabadszálláson:

Spitzer Ignácz.

63 10—1

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron van elzárva.

Eddig fölülmulthatatlan!

Maager Vilmos-féle valódi, tisztított

DORSCH májolaj

törvényesen védett csomagolásban

Maager Vilmostól Bécsben

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlitatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III 3. ker., Heumarkt 3., valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerzetében

Kecskeméten: Molnár Pál, Katona Zsigmond gyógyszerész uraknál, Nyirády László és Pataky György urak kereskedésében.

Főraktár és főelárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs,

III/3., Heumarkt 3.

287 24—21

Utánzásokat a törvény üldözi.

IRNOKI állást keres

egy középkorú r. kath. vallású egyén csekély fizetés mellett.

(A német nyelvet is tökéletesen bírja)

101 Czim a kiadóhivatalban. 2—2

Ház- és földeladás.

A néhai **Farkas Gergely** ügyvéd örökösei tulajdonát képező **VII-dik tized, 9-dik szám alatti ház s a nyíri dűlőbeli 46 holdnyi föld szabadkézből eladó.**

Értesítést ad

Szabó Márton

ügyvéd,

93 3—2 III. tized, Jókai-útca 201. sz.